

WB 153: Hoeveel is een mensenleven waard?

Opdracht gemaakt door Bart Barnard, Hogeschool Groningen

Inleiding

De waarde van iets is moeilijk te bepalen. De ene persoon betaalt duizenden euros voor een moderne nieuwe auto, terwijl iemand anders daar nog geen honderd euro voor over zou hebben. Als je dorst hebt, betaal je gewoon één vijftig voor een flesje water bij het station, terwijl je voor datzelfde bedrag thuis uit de kraan tien liter kunt tappen. Waarde kun je omschrijven als iets 'wat de gek er voor geeft', maar er zijn ook 'dingen' die iedereen onbetaalbaar vindt.

Doelstelling

In deze wisebit gaan we in op de vraag wat de waarde is van een mensenleven. We maken inzichtelijk dat op deze vraag geen eenduidig antwoord te geven is, maar dat je hier (wellicht nog meer dan altijd wanneer gevraagd wordt naar de waarde van een ding) altijd moet vragen naar de waarde van iets *voor iemand*.

Inleidende opdracht

Bestudeer de wiki over 'waarde' (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Waarde>). Op deze pagina worden vijf verschillende soorten waarden geïntroduceerd: objectieve, subjectieve, inherente, instrumentele en intrinsieke waarde.

1. Bespreek klassikaal de overeenkomsten en verschillen tussen deze vijf soorten waarden.
2. Beschrijf in duo's wat voor deze vijf soorten waarden de specifieke waarde van een mensenleven is.
3. Vergelijk jullie antwoorden met die van een ander duo.

Opdrachten

In het filmpje worden twee verschillende levens parallel aan elkaar afgebeeld. Aan de linkerkant wordt het leven van iemand in een rijk land verbeeld, terwijl aan de rechterkant een ontwikkeling van een persoon in een arm land wordt getoond. Het lijkt erop dat hier gesuggereerd wordt dat het leven in het ene geval meer waard zou zijn dan in het andere. Het leven in een welvarend, vredig en goed georganiseerd land zou meer waard zijn dan het leven in een arm door oorlog verteerd en gespleten land.

4. Beschrijf dit verschil aan de hand van de 5 waarden uit de inleidende opdracht. In hoeverre ben je het eens met de gedachte uit het filmpje? Leg ook uit waarom.

Niet alleen geografische positie zou een verandering van de waarde van een mensenleven met zich meebrengen, maar ook de positie die iemand inneemt in de maatschappij wordt dikwijls aangevoerd als onderscheidend criterium voor deze waardebeoordeling. Zo zou het leven van de grote baas van Philips of van Shell meer waard zijn dan het leven van een willekeurige voetbalvandalist.

5. Beschrijf dit verschil aan de hand van de 5 waarden uit de inleidende opdracht? In hoeverre ben je het eens met deze gedachte?

Ethische verdieping

Op de markt wordt de waarde van iets bepaald door de wet van vraag en aanbod. Deze zogenaamde marktwerking zou er voor zorgen dat er een bepaald evenwicht ontstaat tussen wat mensen voor iets betalen en het aanbod van dat iets (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Marktwerking>). In het huidige politieke klimaat lijkt alles ondergeschikt te worden gemaakt aan deze wetten van de marktwerking. Zo worden er grote bezuinigingen voorgesteld op onderwijs, onderzoek en de kunsten, omdat dit niet direct geld oplevert.

6a. Wat betekent dit gegeven in het licht van de waarde van een mensenleven?

6b. Is er een verschil tussen de waarde van het leven van een mens en dat van een koe? En tussen dat van een koe en dat van je liefste huisdier (je hond of je kat)? Kun je dat verklaren?

De Duitse filosoof Martin Heidegger maakte in het begin van de twintigste eeuw duidelijk dat we de mens niet als object moeten zien. Een mens is volgens hem geen ding op de manier waarop een boom of huis een ding is. Het menselijk bestaan is fundamenteel anders dan dat van die boom of van het huis. De boom of het huis kun je daarom zien als handelswaar, met een zekere waarde die in geld uit te drukken is. Dat zou niet gelden voor mensen.

7a. Wat betekent deze opmerking voor de discussie over de waarde van een mensenleven?

7b. Wat zou de intrinsieke waarde zijn van een mensenleven?

Zie ook

http://wisebits-academy.nl/wat_is_iets_waard

http://wisebits-academy.nl/hoe_veel_is_goud_waard

http://wisebits-academy.nl/wat_is_de_waarde_van_waardering